

Струка (назив):	МАШИНСТВО И ОБРАДА МЕТАЛА			
Занимање (назив):	Техничар CNC технологија			
Предмет (назив):	МОДЕЛИРАЊЕ И СИМУЛАЦИЈЕ ПОМОЋУ РАЧУНАРА			
Опис (предмета):	Вјежбе			
Модул (наслов):	CAD/CAM ПРОГРАМИРАЊЕ ГЛОДАЛИЦА			
Датум:	2023. година	Шифра:	Редни број: 04	
Сврха				
Модул је развијен са циљем да ученик изради програм за управљање НУМА-глодалицом и стругом коришћењем CAD/CAM технологија и њихове примјене у пракси.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Познавање градива из предмета: - Техничко цртање са нацртном геометријом I разред, - Информатика I разред - Компјутерска графика - Технологија материјала I разред - ЦНЦ програмирање III разред				
Циљеви				
Овај модул има циљеве да: - ученици одреде редослијед операција, - ученици изаберу алате, режиме обраде и начине стезања, - ученици стекну основна знања о изради програм за управљање НУМА-глодалица примјеном CAD/CAM технологије - ученик научи покренути симулацију програма, - ученици науче генерисати G код, - ученици примјене стечена знања у пракси.				
Теме				
1. Дефинисање основних елемената CAD/CAM програма 2. Чеоно глодање 3. Глодање вањског профила 4. Глодање цепа 5. Глодање канала 6. Бушење рупа				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			

1. Дефинисање основних елемената CAD/CAM програма	- Дефинише поступак избора машине алатке (односи се на управљачку јединицу) у CAD/CAM програму; - дефинише одређивање припремака у CAD/CAM програму; - дефинише поступак одређивања нулте тачке у CAD/CAM програму	- изабере машину алатку (односи се на управљачку јединицу) у CAD/CAM програму; - одреди припремак у CAD/CAM програму; - одреди нулту тачку у CAD/CAM програму	- савјесно, одговорно, уредно и на вријеме обавља повјерене послове, - ефикасно планира и користи вријеме за припрему и извршење радних задатака, - позитивно се односи према спровођењу прописа и стандарда значајних за његов рад, - буде љубазан, комуникативан, ненаметљив и флексибилан у односу са сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - позитивно се односи према професионално - етичким нормама и вриједностима, - покаже иницијативу и предузимљивост, - одлично разумије сложене технолошке структуре, системе, цртеже и информације, - самостално рјешава проблеме и самостално ради.	Користити различите симулаторе за програмирање који се односе за различите управљачке јединице, СИНУМЕРИК, ФАНУК. Као симулатор могу се користити између осталог CIMCO, WinNC. Овдје ћемо употребљавати наредбе за СИНУМЕРИК управљачку јединицу, али ученицима треба указати гдје су разлике са осталим УЈ Наставник ће: - користити припремљене презентације, - са ученицима урадити дефинисање основних елемената CAD/CAM програмирања.
2. Чеоно глодање	- објасни поступак дефинисања алата у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања геометрије чеоног глодања у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања дубине обраде у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања технологије у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања повезивања – линк у CAD/CAM програму; - објасни поступак симулирања обраде у	- дефинише алате у CAD/CAM програму; - дефинише геометрију чеоног глодања у CAD/CAM програму; - дефинише дубину обраде у CAD/CAM програму; - дефинише технологију у CAD/CAM програму; - дефинише повезивање – линк у CAD/CAM програму; - изврши симулирање обраде у CAD/CAM програму; - генерише G код у CAD/CAM програму	- савјесно, одговорно, уредно и на вријеме обавља повјерене послове, - ефикасно планира и користи вријеме за припрему и извршење радних задатака, - позитивно се односи према спровођењу прописа и стандарда значајних за његов рад, - буде љубазан, комуникативан, ненаметљив и флексибилан у односу са сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - позитивно се односи према професионално - етичким нормама и вриједностима, - покаже иницијативу и предузимљивост, - одлично разумије сложене технолошке структуре, системе, цртеже и информације, - самостално рјешава проблеме и самостално ради.	Наставник ће: - користити припремљене презентације, - са ученицима урадити вјежбу програмирања чеоног глодања коришћењем CAD/CAM технологија.

	CAD/CAM програму; - објасни поступак генерисања G код у CAD/CAM програму			
3. Глодање вањског профила	- објасни поступак дефинисања алата у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања геометрије глодања вањског профила у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања дубине обраде у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања технологије у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања повезивања – линк у CAD/CAM програму; - објасни поступак симулирања обраде у CAD/CAM програму; - објасни поступак генерисања G код у CAD/CAM програму.	- дефинише алате у CAD/CAM програму; - дефинише геометрију глодања вањског профила у CAD/CAM програму; - дефинише дубину обраде у CAD/CAM програму; - дефинише технологију у CAD/CAM програму; - дефинише повезивање – линк у CAD/CAM програму; - изврши симулирање обраде у CAD/CAM програму; - генерише G код у CAD/CAM програму.		Наставник ће: - користити припремљене презентације, - са ученицима урадити вјежбу програмирања обраде вањског профила коришћењем CAD/CAM технологија. -
4. Глодање цепа	- објасни поступак дефинисања алата у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања геометрије глодања цепа у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања дубине обраде у CAD/CAM	- дефинише алате у CAD/CAM програму; - дефинише геометрију глодања цепа у CAD/CAM програму; - дефинише дубину обраде у CAD/CAM програму; - дефинише технологију у CAD/CAM програму; - дефинише повезивање –		Наставник ће: - користити припремљене презентације, - са ученицима урадити вјежбу програмирања глодања цепа коришћењем CAD/CAM технологија.

	програму; - објасни поступак дефинисања технологије у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања повезивања – линк у CAD/CAM програму; - објасни поступак симулирања обраде у CAD/CAM програму; - објасни поступак генерисања G код у CAD/CAM програму.	линк у CAD/CAM програму; - изврши симулирање обраде у CAD/CAM програму; - генерише G код у CAD/CAM програму.		
5. Глодање канала	- објасни поступак дефинисања алата у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања геометрије глодања канала у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања дубине обраде у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања технологије у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања повезивања – линк у CAD/CAM програму; - објасни поступак симулирања обраде у CAD/CAM програму; - објасни поступак генерисања G код у CAD/CAM програму.	- дефинише алате у CAD/CAM програму; - дефинише геометрију глодања канала у CAD/CAM програму; - дефинише дубину обраде у CAD/CAM програму; - дефинише технологију у CAD/CAM програму; - дефинише повезивање – линк у CAD/CAM програму; - изврши симулирање обраде у CAD/CAM програму; - генерише G код у CAD/CAM програму.		Наставник ће: - користити припремљене презентације, - са ученицима урадити вјежбу програмирања глодања канала коришћењем CAD/CAM технологија.

6. Бушење рупа	- објасни поступак дефинисања алата у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања дубине обраде бушењем у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања дубине обраде у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања технологије у CAD/CAM програму; - објасни поступак дефинисања повезивања – линк у CAD/CAM програму; - објасни поступак симулирања обраде у CAD/CAM програму; - објасни поступак генерисања G код у CAD/CAM програму.	- дефинише алате у CAD/CAM програму; - дефинише дубине обраде бушењем у CAD/CAM програму; - дефинише дубину обраде у CAD/CAM програму; - дефинише технологију у CAD/CAM програму; - дефинише повезивање – линк у CAD/CAM програму; - изврши симулирање обраде у CAD/CAM програму; - генерише G код у CAD/CAM програму.		Наставник ће: - користити припремљене презентације, - са ученицима урадити вјежбу програмирања обрадом бушењем CAD/CAM технологија (бушење, проширивање рупа, урезивање навоја...)
Интеграција				
- Технолошки поступци на ЦНЦ машини - Практична настава				
Извори				
- Уџбеници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске; - Друга стручна и теоријска литература (стручни часописи, приручници, збирке, видео и аудио записи, интернет и сл.).				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				

Струка (назив):	МАШИНСТВО И ОБРАДА МЕТАЛА			
Занимање (назив):	Техничар CNC технологија			
Предмет (назив):	МОДЕЛИРАЊЕ И СИМУЛАЦИЈЕ ПОМОЋУ РАЧУНАРА			
Опис (предмета):	Вјежбе			
Модул (наслов):	CAD/CAM ПРОГРАМИРАЊЕ СТРУГА			
Датум:	2023. година	Шифра:	Редни број:	05
Сврха				
Модул је развијен с циљем да ученик изради програм за управљање НУМА-глодалицом у „haindenhain“ коду.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Познавање градива из предмета: Познавање градива из предмета: - Техничко цртање са нацртном геометријом I разред, - Информатика I разред - Компјутерска графика - Технологија материјала I разред - ЦНЦ програмирање III разред - Моделирање и симулације 4. модул				
Циљеви				
Овај модул има циљеве да: - ученици одреде редосље операција, - ученици изаберу алате, режиме обраде и начине стезања, - ученици стекну основна знања о изради програм за управљање НУМА-струга примјеном CAD/CAM технологије - ученик научи покренути симулацију програма, - ученици науче генерисати G код, - ученици примјене стечена знања у пракси.				
Теме				
1. Дефинисање основних елемената CAD/CAM програма 2. Чеоно стругање 3. Вањско грубо стругање 4. Вањско фино стругање 5. Обрада рупа				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Дефинисање основних елемената	- објасни дефинисање машине алатке (односи се на управљачку	- дефинише машину алатку (односи се на управљачку јединицу) у CAD/CAM	- савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене	Наставник ће: - користити припремљене презентације,

CAD/CAM програма	јединицу) у CAD/CAM програму, - објасни дефинисање припремака у CAD/CAM програму; - објасни дефинисање обрадака, - објасни дефинисање начина стезања, - објасни дефинисање нулте тачке у CAD/CAM програму;	програму, - дефинише припремак у CAD/CAM програму; - дефинише обрадак, - дефинише начин стезање, - дефинише нулту тачку у CAD/CAM програму.	послове, - успјешно планира и користи вријеме за припрему и извршење радних задатака, - позитивно се односи према спровођењу прописа и стандарда значајних за његов рад, - буде љубазан, комуникативан, ненаметљив и флексибилан у односу са сарадницима,	- са ученицима урадити дефинисање основних елемената CAD/CAM програмирања
2. Чеоно стругање	- објасни дефинисање радне операције чеоног стругања; - објасни дефинисање алата у CAD/CAM програму; - објасни дефинисање геометрије чеоног стругања у CAD/CAM програму; - објасни дефинисање дубине обраде чеоног стругања у CAD/CAM програму; - објасни дефинисање технологије чеоног стругања у CAD/CAM програму; - објасни дефинисање повезивања – линк у CAD/CAM програму; - објасни поступак симулирање обраде у CAD/CAM програму; - објасни поступак	- дефинише радне операције чеоног стругања; - дефинише алате у CAD/CAM програму; - дефинише геометрију чеоног стругања у CAD/CAM програму; - дефинише дубину обраде чеоног стругања у CAD/CAM програму; - дефинише технологију чеоног стругања у CAD/CAM програму; - дефинише повезивање – линк у CAD/CAM програму; - изврши симулирање обраде у CAD/CAM програму; - генерише G код у CAD/CAM програму.	- одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - позитивно се однос према професионално - етичким нормама и вриједностима, - покаже иницијативу и предузимљивост, - одлично разумије сложене технолошке структуре, системе, цртеже и информације, - самостално рјешава проблеме и самостално ради.	Наставник ће: - користити припремљене презентације, - са ученицима урадити вјежбу програмирања обрадом чеоног стругања CAD/CAM технологија

	генерисања G код у CAD/CAM програму.			
3. Вањско грубо стругање	- објасни дефинисање радне операције за грубо вањско стругање, - објасни дефинисање алата за грубо вањско стругање у CAD/CAM програму; - објасни дефинисање геометрије грубог вањског стругања у CAD/CAM програму; - објасни дефинисање дубине обраде грубог вањског стругања CAD/CAM - објасни дефинисање технологије обраде грубог вањског стругања у CAD/CAM програму; - објасни дефинисање повезивања – линк у CAD/CAM програму; - објасни поступак симулирање обраде у CAD/CAM програму; - објасни поступак генерисања G код у CAD/CAM програму.	- дефинише радне операције чеоног стругања; - дефинише алате у CAD/CAM програму; - дефинише геометрију чеоног стругања у CAD/CAM програму; - дефинише дубину обраде грубо вањског стругања у CAD/CAM - дефинише технологију обраде грубог вањског стругања у CAD/CAM програму; - дефинише повезивање – линк у CAD/CAM програму; - изврши симулирање обраде у CAD/CAM програму; - генерише G код у CAD/CAM програму.		Наставник ће: - користити припремљене презентације, - са ученицима урадити вјежбу програмирања обрадом грубог вањског стругања CAD/CAM технологија
4. Вањско фино стругање	- објасни дефинисање радне операције за фино вањско стругање,	- дефинише радне операције чеоног стругања; - дефинише алате у		Наставник ће: - користити припремљене презентације, - са ученицима урадити вјежбу

	- објасни дефинисање алата за фино вањско стругање у CAD/CAM програму; - објасни дефинисање геометрије фино вањског стругања у CAD/CAM програму; - објасни дефинисање дубине обраде финог вањског стругања CAD/CAM - објасни дефинисање технологије обраде финог вањског стругања у CAD/CAM програму; - објасни дефинисање повезивања – линк у CAD/CAM програму; - објасни поступак симулирање обраде у CAD/CAM програму; - објасни поступак генерисања G код у CAD/CAM програму. -	- CAD/CAM програму; - дефинише геометрију чеоног стругања у CAD/CAM програму; - дефинише дубину обраде фино вањског стругања у CAD/CAM - дефинише технологију обраде фино вањског стругања у CAD/CAM програму; - дефинише повезивање – линк у CAD/CAM програму; - изврши симулирање обраде у CAD/CAM програму; - генерише G код у CAD/CAM програму. -		програмирања обрадом финог вањског стругања CAD/CAM технологија
5. Обрада рупа	- објасни поступак дефинисања радне операције бушења код стругања у CAD/CAM програму - објасни поступак дефинисања координатног система - објасни поступак дефинисања алата за бушења код стругања у	- дефинише радне операције бушења код стругања у CAD/CAM програму - дефинише координатни систем - дефинише алата за бушења код стругања у CAD/CAM програму - дефинише технологије бушења код стругања у		Наставник ће: - користити припремљене презентације, - са ученицима урадити вјежбу програмирања обраде рупа код стругања (Вјежбе се требају садржавати операције бушења, проширивања истругивањем (грубо и фино), урезивање навоја)...

	CAD/CAM програму - објасни поступак дефинисања технологије бушења код стругања у CAD/CAM програму - објасни поступак дефинисања алата за унутрашње грубо/фино стругања у CAD/CAM програму - објасни поступак дефинисања операција унутрашњег грубог/финог стругања у CAD/CAM програму - објасни поступак дефинисања алата унутрашњег грубог/финог стругања у CAD/CAM програму - објасни поступак дефинисања технологије унутрашњег грубог/финог стругања у CAD/CAM програму - дефинише повезивања унутрашњег грубог/финог стругања у CAD/CAM програму; - изврши симулацију обраде; - генерише G код. -	CAD/CAM програму - дефинише алата за унутрашње грубо/фино стругања у CAD/CAM програму - дефинише операције унутрашњег грубог/финог стругања у CAD/CAM програму - дефинише алата унутрашњег грубог/финог стругања у CAD/CAM програму - дефинише технологије унутрашњег грубог/финог стругања у CAD/CAM програму - дефинише повезивања унутрашњег грубог/финог стругања у CAD/CAM програму; - изврши симулацију обраде; - генерише G код. -		
Интеграција				
- Конструисање, - Практична настава				
Извори				
- Уџбеници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске;				

- Друга стручна и теоријска литература (стручни часописи, приручници, збирке, видео и аудио записи, интернет и сл.).

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.